

Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI - THSK KANSER DAİRE
BAŞKANLIĞI - THSK KANSER DAİRE
BAŞKANLIĞI EVRAK BİRİMİ
06.08.2014 09:34 - 2014.5778.137 / 610

00004428497

00004428497

7/42393
64/127

Sayı : 23776858/610
Konu :Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29/04/2014 tarihli ve 43452547-129.00/175578 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın A. Levent TÜZEL tarafından, “Asbest yataklarının denetimi ve asbestin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri ile ilgili çalışmalara ilişkin” 7/42393 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Mehmet MÜEZZİNOĞLU
Bakan

EK : Önerge cevabı (4 sayfa)

İstanbul Milletvekili Sayın A. Levent TÜZEL tarafından, “Asbest yataklarının denetimi ve asbestin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri ile ilgili çalışmalara ilişkin” 7/42393 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır.

SORULAR

Çanakkale'nin Lapseki ilçesine bağlı Dumanlı Köyünün yollarının ve okul bahçesinin, içeriğinde kanserojen bulunduğu için yasaklanan asbest karışımı bir malzemeye döşendiği ve köyde kanser vakalarının arttığı haberi 09.04.2014 tarihli Evrensel gazetesinde manşetten verilmiştir. Haberde, Dumanlı köyünde kanser vakalarının arttığı, bilim insanlarının yaptığı araştırmada kanser vakaları ile asbest arasında bir ilişkinin bulunduğu belirtilmiştir. Son 5 yılda köyde 9 ölümün gerçekleştiği bunlardan 5'inin kanser nedeniyle diğer 4'ünün de hastalık sonucu olduğu tespit edilmiştir.

Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi yer bilimleri ve sağlık bilimleri uzmanları tarafından eşzamanlı olarak Dumanlı Köyünde yapılan araştırmada asbest yataklarının olduğu tespit edilmiştir. Bu yatakların denetiminin ise yapılmadığı, köylülerin asbest içeren toprağı kullanma alışkanlıklarının da olduğu belirtilmiştir. Bilim insanları tarafından asbestin kanser dışında hangi hastalıklara neden olduğunun araştırıldığı ve bu konuda bir rapor hazırlanarak Sağlık Bakanlığı'na sunulduğu kaydedilmektedir.

Konuyla ilgili olarak;

SORU 1- Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi yer bilimleri ve sağlık bilimleri tarafından hazırlandığı belirtilen rapor Bakanlığınıza sunulmuş mudur? Sunulmuş ise, bu raporda tespit edilen hususlar kapsamında Bakanlığınıza yapılan çalışmalar nelerdir?

CEVAP 1-

Asbest, akciğer zarının (plevra) malign tümörü olan mezotelyoma ve akciğer kanserine sebep olabildiği gibi akciğer ve akciğer zarında kalıcı harabiyete (asbestozis, diffüz pleural fibrozis) de yol açabilmektedir. Bu durum asbest ile yeterli miktar ve sürede temas etmiş topluluklarda ortaya çıkabilmektedir. Gelişmiş ülkelerde endüstriyel asbest teması sebebiyle önümüzdeki 30 yıl boyunca 500.000 kişinin kanser sebebiyle kaybedilmesi beklenmektedir. Şubat 2014'de Uluslararası Kanser Kontrol Örgütü (UICC) asbest konusunda yayınladığı deklarasyonda; asbestin yıllardır bilinen çok önemli bir kanserojen olduğunu, ancak halen dünya genelinde sadece 60 ülkenin gerekli önlemleri alabildiğini, Almanya gibi gelişmiş pek çok ülkede dahi gerekli önlemlerin alınmadığını vurgulamıştır. Bakanlığımız aktif üyesi olduğu IARC ve UICC aracılığıyla konu ile ilgili tüm gelişmeleri yakından takip etmekte ve gerekli önlemleri almaktadır.

Dünya genelinde asbest maruziyeti genellikle mesleki olmakla beraber, ülkemizde çevresel etkenler ile de gerçekleşmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde aktoprak ismi ile ev içi sıvalarda, çatı izolasyonunda bu maddenin kullanılması en önemli maruziyet kaynağını oluşturmaktadır.

Bahse konu olan çalışma esasen Bakanlığımız ile Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇÖMÜ) işbirliği içerisinde yürütülmüştür. Çalışma sonuçları doğrultusunda aşağıdaki tedbirler alınmıştır:

1. Bölgede tespit edilen asbestli toprağın kullanıldığı çeşitli yerlerde kullanımının sonlandırılması (yol yapım çalışmaları vs) ve tozumu önleyecek tedbirleri almak üzere Çanakkale İl Özel İdaresi tarafından gerekli çalışmalar başlatılmış ve mevcut ocaklar kullanıma kapatılmış ve üzerlerinin örtülmesi ve yeşillendirilmesi işlerine devam edilmektedir.
2. Köydeki evlerde ve ahır, samanlık vb. yerlerde asbestli toprak kullanımı terk edilmiştir.
3. Yukarıda belirtilen yerinde yapılan sağlık çalışmalarına ek olarak; köyde yaşayan kişiler ÇOMÜ Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalınca ileri incelemeye alınmış ve bu çerçevede bilgisayarlı Akciğer tomografileri çekilmiş ve ayrıntılı düzeyde solunum testleri tamamlanmıştır. İncelemeye alınan kişilerde hemen müdahale edilmesi gereken asbestte bağlı bir hastalık saptanmamıştır.

SORU 2- Yöre halkının asbestli toprak kullanımının insan ve çevre sağlığına olan zararları konusunda bilgilendirilmesi konusunda bir çalışma yürütülmüş müdür?

CEVAP 2-

Lapseki Dumanlı Köyünde halkımızın bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması için Bakanlığımız koordinasyonunda Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğretim üyelerinin desteğiyle halk eğitimi düzenlenmiş, tüm köy halkına asbestli toprağın ne olduğu, korunma tedbirleri, neden olduğu hastalıklar ve takipleri konularında gerekli bilgilendirme yapılmıştır. Konuyla ilgili afişler hazırlanarak vatandaşlarımızın görebileceği yerlere asılmış ayrıca broşürler de dağıtılmıştır.

SORU 3- Asbestin insan sağlığına zararlarının önlenmesi açısından Bakanlığınızca ne tür önlemler alınmıştır?

CEVAP 3-

Bakanlığımızca asbest maruziyetinin önüne geçmek amacıyla yapılan ilk metodolojik çalışmalar 2009 yılında başlamıştır. Sağlık Müdürlükleri elemanlarınca köylere gidilerek muhtar ve vatandaşlarla görüşülmüş ve toprakla temasın olabileceği yerler tespit edilmeye çalışılmıştır. Tespit edilen yerlerin birçoğunda evlerin boyanması, yolların asfaltlanması, asbestli toprağın getirildiği yerlerin kapatılması ve halkın bu toprağı kullanmaması için Müdürlük, Valilik, Belediye, Kaymakamlık ve ilgili Bakanlıkların İl Müdürlüklerince çalışmalar yürütülmüştür. Özellikle birçok evin boyanması suretiyle asbest maruziyeti kesilmiş birçok köy yolu asfaltlanmış, birçok yerde asbest kullanımı engellenmiş, farkındalık ve eğitim çalışmaları yürütülmüştür.

2012 yılında çok sayıda üniversiteden akademisyenlerin katılımı ile “Türkiye Asbest Kontrolü Stratejik Plan” çalışmaları başlatılmış ve bu doğrultuda bir program hayata geçirilmiştir. Program ülke genelinde mevcut durumun tespiti Faz I, gerekli ıslah çalışmalarının yapılması da Faz II olarak isimlendirilmiştir.

Çalışmaya ilk etapta 30 ilde başlanmış ve bu illerdeki çalışmaları yürütmek üzere Halk Sağlığı Müdürlüğü temsilcisi ile akademisyen il koordinatörleri tarafından “Türkiye Mezotelyoma Çalışma Grubu” oluşturulmuştur.

İllerden asbestin sebep olduğu hastalıklar ile ilgili son beş yıllık veriler istenmiş ve gelen verilerin derlenmesi sonucunda belirlenen illere ilaveten başka illerde de asbestin sebep olduğu hastalıklara rastlanmış ve bu iller de çalışmaya dahil edilmiştir.

Böylece ülkemizde asbest sorunu olma ihtimali olan 58 ilin, 1200 üzerinde köyünden asbest şüpheli örnekler alınmıştır. Alınan örnekler öncelikle Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde ön değerlendirmeye alınmış, şüpheli bulunan yaklaşık 1250 örnek TÜBİTAK'a gönderilmiştir.

Sonuçlar elde edildiğinde asbest tespit edilen köylerde ıslah çalışmaları yani Faz II çalışmaları başlatılacaktır. Islah çalışmaları Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yürütülecektir. Islah çalışmaları; evlerdeki asbestli boyaların sökülüp, yeniden boya yapılması, çatı izolasyonlarının değiştirilmesi, yolların asfaltlanması, köylerin yeşillendirilmesi gibi önlemleri içermektedir.

25-01-2013 tarih ve 28.539 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı "Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik"nin birinci maddesinde "çalışanların asbest söküm, yıkım, tamir, bakım, uzaklaştırma çalışmalarında asbest tozuna maruziyetlerin önlenmesi ve bu maruziyetten doğacak sağlık risklerinden korunması, sınır değerlerin ve diğer özel önlemlerin belirlenmesi" hedefi tanımlanmış ve Madde 8'de " Bu Yönetmelik kapsamındaki işler, asbest söküm uzmanı nezaretinde asbest söküm çalışanı tarafından yapılır" cümlesiyle "asbest söküm uzmanı" ve "asbest söküm çalışanı" tanımlamaları yapılmıştır. Tanımlanan bu iş gruplarının eğitimi için, yine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü Müdürlüğü'nde 20-24/Ocak/2014 ve 27-31/Ocak/2014 tarihlerinde 97 kursiyerin katılarak "asbest söküm uzmanlığı" belgelerini aldıkları eğitimler düzenlenmiştir.

Bunun dışında yine aynı Yönetmelik'te bu yıkım sonucunda oluşacak olan atıkların yönetimi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 18-03-2004 tarih ve 25.406 sayılı "Hafriyet Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği"ne atıfta bulunulmuş ve söz konusu Yönetmelik'te "tehlikeli atık" olarak tanımlanan "asbest"in, "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği"ne göre bertarafını zorunlu kılmıştır.

Bakanlığımız, Dünya Sağlık Örgütü'nün konuyla ilgili toplantılarına katılım göstermekte ve söz konusu toplantılarda alınan kararlar ve yapılan deklarasyonların sahaya yansıtılması noktasında çalışmalarına devam etmektedir.

SORU 4- Denetimsiz olarak yaygın bir biçimde kullanıldığı tespit edilen asbest yatakları çevresinde denetimlerin artırılması için Bakanlığımızca ilgili merciler nezdinde girişimde bulunulmuş mudur?

CEVAP 4-

2010 yılından bu yana ülkemizde asbestli ürünlerin üretimi yasaklanmıştır. 2000'li yıllardan önce yapılan binalarda çatı ve boru izolasyonu için kullanılan asbestli inşaat malzemelerine bağlı olan çevresel maruziyetler halen tüm dünyada devam etmektedir. Örneğin İngiltere'de mevcut evlerin yarısından çoğunda asbestli malzeme olduğu bildirilmektedir.

Bazı ülkelerde de asbestin üretimi ve endüstride kullanımı devam etmektedir. Asbest üretimi ve kullanımının yasaklandığı ülkelerde bu iş kolları yavaş yavaş asbestten farklı maddeler kullanmaya, örneğin cam elyafı kullanmaya dönmüş, böylece iş kollarında asbestten risksiz ortamlar oluşmaya başlamıştır.

Bakanlığımız Uluslararası Kansere Araştırma Ajansı (IARC)'ın 24 aktif üyesinden biri olarak konu ile bilimsel gelişmeleri izlemekte ve ülke verilerimizi de uluslararası bilim insanları ile paylaşmakta ve gereğinde danışmanlık almaktadır.

SORU 5- Türkiye'de asbest yatakları nerelerde bulunmaktadır? Bu tür yerlerde halk sağlığını tehdit eden risklere karşı ne tür önlemler alınmaktadır?

CEVAP 5-

Yukarıda da belirtildiği gibi ülkemizde asbest kullanımı yasaklanmış olup, aktif asbest yatağı bulunmamaktadır. Eski yataklarla ilgili bilgiyi Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünden temin edebilirsiniz.

Göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederim.